

BØGER

Her skal kun gives en kort Oversigt over nogle Bøger, som behandler historiske Emner, og som paa en eller anden Maade har Tilknytning til Holbæk Amt. Nogen kritisk Vurdering er ikke tilsigtet. Tanken er blot den at gøre Læserne opmærksom paa, hvad der i det sidste Aars Tid er fremkommet af den Slags Bøger.

Vilhelm la Cour: Sjællands ældste Bygder, en arkæologisk-topografisk Undersøgelse. — Kbh. 1927, Aschehoug. (324 S. + 3 Kort.)

Denne Bog — Forfatterens Doktordisputats — giver en meget interessant Undersøgelse over Sjællands ældste Bebyggelse. Paa et Kort har han indtegnet alle kendte Høje og Dysser fra Stenalderen, paa et andet de tilsvarende Mindesmærker fra Bronzealderen, og han slutter saa ud fra, at hvor Højene ligger tættest og Fundene er talrigest, maa der have været en Bygd, og hvor Højene ligger i Rad og Række, markerer de sandsynligvis en Vej. Ved saa at sammenligne Stenalderens Højkort med Bronzealderens søger han at vise, at mange »tætte Bebyggelser« i d. y. Stenalder fortsætter sig som endnu »tættere« i Bronzealderen, mens det derimod adskillige andre Steder ser ud til, at man i Bronzealderen har forladt de gamle Bopladser og er flyttet ud mod Kystegnene.

Det kunde være fristende her at gøre Rede for de Resultater, som Forfatteren kommer til for vore Egnes Vedkommende, men det vilde føre for vidt. Jeg maa henvise interesserede Læsere til Bogen selv. Herred for Herred gennemgaas grundigt, og Fremstillingen er saa fængslende og flydende, at de fleste vil kunne læse Bogen med Udbytte. En meget indgaaende Vurdering af Bogen har Dr. Friis Johansen givet i Hist. Tidsskrift 5 B. 3. H. 1927 (15 Sider).

Karoline Graves: En Almueskvindes Liv. Udgivet af Arthur Fang; med et Forord af Thorkild Gravlund, Erhardt Flensborgs Forlag, Roskilde. 240 Sider.

Karoline Graves er velkendt af alle vore Læsere baade gennem et Par mindre Artikler i Aarbøgerne og ved Bogen »Ved Halleby Aa«, som vi udsendte i 1921. Efter Opfordring af mange Venner og med Hjælp af Direktør Fang i Roskilde har hun nu skrevet sin Levnedsbog, og den er saa godt fortalt, virker saa velgørende ærligt og menneskeligt, at den opvejer et helt Dusin moderne Romaner og fortjener at læses i vide Kredse, først og fremmest da her i Amtet.

— Forlaget tilbød i sin Tid vore Medlemmer Bogen til nedsat Pris (3,75 + Porto i Stedet for Bogladeprisen 5 Kr.). Omkr. 80 har benyttet sig af Tilbudet, og det staar ved Magt endnu, men for Kontrollens Skyld maa Henvendelser ske gennem Historisk Samfunds Sekretær.

Povl Hansen og Rasmus P. Nielsen: Dragsholm, dets Mænd og deres Historie. — Illustr. — Dansk Bog-samlingsforslag, Holbæk 1927. — 172 S.

En nydelig Bog, smukt trykt paa godt Papir. Den berømte gamle Gaards Historie gennem Aarhundrederne gengivet i en letlæselig Fremstilling. Forst. Povl Hansen fortæller om Dragsholm fra de ældste Tider til midt i 1800'erne, mest om Lensmændene og Amtmænd, som residerede her, mindre om Borgens mærkelige Arkitekturhistorie. Redaktør Rasmus P. Nielsen fortæller om de senere Lensbaroner Adeler, især om den interessante Fremskridtsmand G. F. O. Zytphen Adeler.

»Fra Nationalmuseets Arbejdsmark« 1928. Udg. af Nationalmuseet ved M. Mackeprang. Gyldendals Forlag. — Illustr. — 80 Sider.

Det er første Hefte af et nyt Aarskrift. Nationalmuseet har ønsket at fremlægge Resultaterne af dets nyere Undersøgelser, saaledes at Museets mange Venner Landet over og ikke mindst de historisk interesserede i Amtssamfundene kan følge Arbejdet, som udføres ude i Marken og inde paa Museet.

Hans Kjær fortæller om Oldtidshuse ved Ginderup i Thy, hvor Forf. i flere Aar har foretaget store Udgravninger

af Hustomter fra Tiden kort efter Kr. Fødsel. — Og Carl Neergaard skildrer en Række Udgravninger af Jernalderens Gravpladser ved Lisbjerg ved Aarhus, der viser primitive stensatte Grave med et stort Gravudstyr af Kar og Skaale til de Madvarer, som den Døde fik med i Jorden. — Særlig interessante er ogsaa Georg Galsters Afhandling om det Falskmøntnerværksted, som Marsk Stig og de Fredløse i nogle Aar drev paa Hjælm, og Chr. Ax. Jensens spændende Beretning om, hvorledes det lykkedes ham at finde, hvem der er Mester for et pragtfuldt Renaissanceskab, som Nationalmuseet har ejet i næsten 100 Aar. Han hed Brix Michgell Snedker og boede i Roskilde; i adskillige af Omegnens Kirker findes Arbejder af ham. — I Jørgen Orløks Afhandling om gammelt dansk Lertøj i Folkemuseet gives for første Gang en Oversigt over den primitive danske Pottemagerkunst fra Købstæder og Landsbyer. Her omtales ogsaa nogle morsomme Arbejder, som stammer fra Pottemagerslægten Lund i Holbæk. — Endelig giver Kai Uldall en interessant lille Redegørelse for, hvorledes Folkemuseet har begyndt at optage levende Billeder af gamle Fester, Skikke, Haandværkere i Arbejde o. m., for at det anskueligere kan bevares for Eftertiden.

Bogen er smukt udstyret i stort Format og rigt illustreret. Enhver historisk interesseret vil læse den med Glæde og Udbytte.

»Jyderupbogen«, red. og udg. af Bibliotekar P. Christoffersen, Jyderup. — Jyderup 1927.

I dette Hefte, som udkom ved Juletid, findes af historisk Stof en større Artikel af Redaktøren »Jyderup og Omegn i Tekst og Billeder«, hvori en Del nyt Stof af lokalhistorisk Værdi.

Thorild Gravlund: Herredsbogen: Sjælland. Aschehougs Forlag. Kbh. 1926. 158 Sider. Illustr. med Tegninger af Kr. Kongstad og Fotografier af Forf. — Kort over Herrederne.

I denne smukt udstyrede Bog, som afsluttedes nu i Vinter, forsøger Forf. at vise, hvorledes der »bag den administrative Herredsdeling ofte ligger en ældgammel Kulturdeling af

Oldtidsstammer«, hvor Konger og Høvdinge raadede over hver sit naturligt afgrænsede Omraade. Til Bevis gennemgaar han Herred for Herred den store Mængde Sagn, som er knyttet til de enkelte Lokaliteter indenfor Herredsgrænsen. Vore Herreder er de sidste i Bogen, og her er nævnt en Vrimmel af mærkelige stedfæstede Minder.

Fortid og Nutid, Tidsskr. f. Kulturhistorie og Lokalhistorie, udg. af Dansk hist. Fællesforening. VI Bd. 5—8 H. — og VII Bd. 1. Hefte. Hagerups Forlag 1926—27—28.

Det første Hefte (220 Sider) indeholder af større Afhandlinger: Holger Hansen: Om Opbevaring og Ordning af Købstadarkiver. — Holger Hjelholt: Dansk Landbrugshistorie. — Dansk Folkemuseums Beretning for 1924—26. — Stednavneudvalgets Beretning 1923—26. — Ax. Linvald: Dansk Historieforskning gennem et halvt Aarhundrede. — Otto Smith: En Oversigt over de topografiske Kort- og Billedsamlinger. — Beretning fra Nationalmuseets II. Afd. 1922—24.

Det andet Hefte, som udkom nu i Foraaret (112 Sider), indeholder: S. Nygaard: »Anvisning til at drive historisk-topografiske Studier«, en meget værdifuld Afhandling for de mange, som sysler med lokalhistoriske Arbejder. — Holger Hansen: Lolland—Falsters Stiftsarkiv. — Henrik Larsen: Landmaalingen 1768—72. — Peder Eeg og Gunnar Knudsen: Stednavne paa Mols. — Desuden Foreningsmeddelelser og Anmeldelser.

— Som bekendt kan Medlemmer af de historiske Samfund abonnere paa Tidsskriftet til $\frac{1}{2}$ Pris (Kr. 2,50 aarlig) ved Henvendelse til Samfundets Sekretær.

De historiske Samfunds Aarbøger.

Til sidst vil jeg blot erindre om, at vore Medlemmer kan blive Subskribenter paa andre Samfunds Aarbøger til nedsat (ofte halv) Pris ved Henvendelse hertil.

Vi udveksler Aarbøger med de fleste historiske Samfund, og de Bøger, vi faar sendt fra dem, overgives efter et Aars Forløb til Holbæk Centralbibliotek, hvor de som vor Ejendom deponeres paa Læsesalen, men ikke udlaanes.

Albert Thomsen.